

Notulen Presentatie Werkgroep Verificatie, 18 januari 2001 ten kantore van KPMG

<i>Aanwezig:</i> Bestuur SMO Bestuur SIM Leden Kamer I Leden Werkgroep Verificatie	Afgevaardigden Platform Israël Afgevaardigden JMW Afgevaardigden CJO
--	--

*Archief Philip Staal***Inleiding door de voorzitter van de SIM en Kamer I; John Koekoek**

Op 7 december 2000 heeft het bestuur van Stichting Maror-gelden overheid KPMG gemandateerd om het verificatieproces uit te voeren. Een tweede mandaat waarin KPMG gemachtigd werd een vijftal archiefbestanden te gebruiken bij het verificatieproces kon door het bestuur niet volledig worden afgegeven. Het bestuur was van mening dat zij niet volledig op de hoogte was van de achtergrond van de bestanden om deze voor verificatie goed te keuren. Het betrof de bestanden HSPF, JCC en PUR. Het doel van deze bijeenkomst is het bestuur te informeren over de achtergrond van de bestanden welke door de Werkgroep Verificatie zijn voorgesteld om te gebruiken in de eerste fase van verificatie.

Toen deze bijeenkomst in grotere kring bekend werd bleek bij een grotere groep de behoefte te bestaan om geïnformeerd te worden over de criteria, de verificatie en de werkwijze van de werkgroep. Het bestuur heeft toen besloten deze bijeenkomst uit te breiden. Het woord is nu aan Regina Grüter, voorzitter en coördinator van de Werkgroep Verificatie.

Inleiding door de voorzitter en coördinator van de Werkgroep Verificatie; Regina Grüter

De inleiding ging in op een aantal punten uit de "Notitie Informatie Voorbereiding Verificatie", die voorafgaande aan de presentatie aan alle genodigden is uitgereikt. Hieronder zijn alleen de punten die niet in de notitie staan beschreven.

De Werkgroep Verificatie is de zogenoemde denktank van de Stichting Maror-gelden. De werkgroep adviseert het bestuur aangaande de verificatie. Er is ter informatie een inleidende notitie rondgestuurd. De presentatie door de leden van de Werkgroep Verificatie betreft bronnen voor enkelvoudige toetsing.

Inmiddels zijn drie historisch onderzoekers bij Bureau Maror aangesteld, die allen ervaring hebben op het gebied van onderzoek naar de vervolging van joden tijdens de Tweede Wereldoorlog, de nasleep en/of de problematiek van roof en rechtsherstel. De historici hebben een aantal taken:

1. Onderzoek naar bronnen welke geschikt zijn om aanvragen te verifiëren. De verificatie geschiedt aan de hand van niet door ons bepaalde criteria.
2. Anticiperen op moeilijk te verifiëren groepen, bijvoorbeeld,
 - a. Kleine kinderen
 - b. Emigranten die geen Cadsu of WUV aanvraag hebben ingediend.
3. Onderzoek naar verificatiemateriaal m.b.t. de zogenoemde 'moeilijke gevallen'.
4. Onderzoek naar individuele gevallen

De historici worden bijgestaan door een deskundigen op het gebied van oorlogsarchieven en archiefcollecties.

De uitvoering van bovengenoemde taken geschiedt als volgt:

1. De historici gaan op zoek naar mogelijke bronnen (per fase van verificatie)

2. Nieuwe bronnen worden geïnventariseerd en geëvalueerd.
3. Per bron worden de volgende punten vastgesteld:
 - a. Ontstaansgeschiedenis en achtergronden van de bron
 - b. Beschikbare literatuur
 - c. Gegevens welke van belang zijn voor de verificatie
 - d. Is het gedigitaliseerd of kan het worden gedigitaliseerd
4. Als bron geschikt is bevonden door de werkgroep worden de foutenkansen en risico's in kaart gebracht.
5. Advies aan het bestuur en Kamer I.

Tijdens deze presentatie komen vijf bronnen aanbod die bedoeld zijn voor de eerste verificatieronde. Van elke bron worden de bovenstaande vijf punten besproken. Er wordt momenteel door de werkgroep ook aan andere bronnen gewerkt, te zijner tijd zal de werkgroep hierover een advies opstellen. Volgorde van presentatie en de bronnen die besproken worden:

- Joop Sanders Cadsu I en II
- Bert Jan Flim JCC
- Hans de Vries HSSPF en PUR
- Chaya Brasz Persoonskaarten
- Forum

Joop Sanders (Cadsu I en II)

De archieven waarover mij is gevraagd vandaag wat te vertellen, Cadsu I en Cadsu II zijn al in een eerder stadium voor enkelvoudige verificatie goedgekeurd. Daardoor kon het uitkeringsproces een aanvang nemen. Wellicht was voor een aantal van u het goedkeuren van Cadsu I en Cadsu II in bepaalde mate een sprong in het duister. Ik hoop dat wat ik hier zal zeggen uw gemoedsrust ten goede zal komen.

Bij het opzetten van het verificatiesysteem stond de vraag centraal: “moet het wiel opnieuw worden uitgevonden?”. Die vraag was logisch, omdat de huidige uitkeringsronde bij lange na niet de eerste is. Reeds direct na de oorlog waren er de schade- enquête-uitkeringen op grond van de Wet Materiële Oorlogsschade. Zowel vanwege het feit dat èn joden èn niet-joden deze uitkeringen ontvingen, als omdat de betreffende archieven niet meer bestaan, kan deze uitkeringsronde ons nu niet verder helpen.

Vervolgens ontvingen joden van de LVVS (Liquidatie van Verwaltung Sarphatistraat) een aanzienlijk percentage terug van bij Lippmann /Rosenthal ingeleverde activa, als b.v. banktegoeden en effecten. Een kaartstelsel uit de jaren 1952-1954 van de LVVS, dat als toegang diende tot de individuele dossiers, bestaat nog. Het bevat zeer veel belangrijke gegevens en het is afgelopen zomer in een digitaal stelsel opgenomen. Onze werkgroep kan dit kaartstelsel echter niet voor enkelvoudige toetsing van aanvragen voor Maror-gelden aanbevelen, omdat er naar alle waarschijnlijkheid ook niet-joodse cessiecrediteuren in voorkomen. In een later stadium van het verificatieproces zullen de LVVS kaartjes echter nog in combinatie met andere bestanden van veel belang kunnen zijn.

Wel direct bruikbaar voor enkelvoudige toetsing zijn de Cadsu bestanden. In 1959 werd in Nederland opgericht het Centraal Afwikkelingsbureau Duitse Schade-uitkeringen, afgekort Cadsu. **Cadsu I** had tot taak om individuele belanghebbenden te ondersteunen bij de indiening van materiële claims in Duitsland op grond van een Duitse wet, de Bundesrückerstattungsgesetz. Het betrof claims voor meubelen en ander huisraad, de z.g. M-claims; claims voor bij Lippman/Rosenthal ingeleverde voorwerpen van waarde als kunstvoorwerpen en

sieraden, de z.g. Lippmanngoederenclaims, de L-claims en voorts claims voor buitenlandse effecten, Wertpapiere, de z.g. W-claims. Ieder van deze claims werden collectief in Berlijn ingediend door een andere instantie. De bekendste van die instanties is de JOKOS (Joodse Kerkgenootschappen en Sociale Organisaties, een soort voorloper van het CJO) die de M-claims formeel indiende. Het Cadsu-bureau was bij dit alles de uitvoerende instantie. Uiteindelijk werden ongeveer 29.000 JOKOS-claims ingediend, 8.000 Lippmannclaims en 3000 andere claims, in totaal dus een 40.000.

In Berlijn bevindt zich nog het totale archief van ingediende claims, alsmede enkele uitgebreide kaartsystemen, waar per individuele aanvrager de verschillende claims op worden vermeld. Per oorlogsgetroffene zijn er ook gegevens over erfgenamen aanwezig. Bij het onderzoek naar restitutie en rechtsherstel in de afgelopen jaren werd door het Ministerie van Financiën besloten een kaartstelsel van ruim 35.000 kaarten te digitaliseren, opdat belanghebbenden op eenvoudige wijze zouden kunnen nagaan wat zij al of niet hebben terugontvangen. Het gedigitaliseerde kaartstelsel bevindt zich in het Algemeen Rijksarchief.

Het grote belang van dit gedigitaliseerde Cadsu I archief is dat er met vermelding van naam, geboortedatum en geboorteplaats ongeveer 30.000 joden in voorkomen die tijdens de oorlog in Nederland woonden, direct materiële schade hebben geleden, en daar omstreeks 1960 een uitkering voor hebben aangevraagd. Al deze personen komen nu direct als slachtoffers van beroving voor een uitkering uit de Marorgelden in aanmerking. Theoretisch is het mogelijk dat een heel klein deel van deze personen alhoewel van Nederlandse nationaliteit tijdens de oorlog in het buitenland woonde. Alleen wanneer een aantal van hen hun woonplaats op het invulformulier onjuist invulde, n.l. dat die wel in Nederland was, kan hun aanvraag ten onrechte worden goedgekeurd. Dit aantal wordt door ons echter als buitengewoon gering geschat. Wat Cadsu I betreft moet ik tenslotte nog opmerken dat dit bestand voornamelijk van belang is voor personen die zelf bezittingen hadden, dus in het algemeen personen voor 1920-1925 geboren.

Cadsu II behandelde immateriële claims. Het ging daarbij om smartengeld. Bij het in 1960 door Nederland en Duitsland gesloten verdrag werd een bedrag van 125 miljoen DM ter beschikking gesteld ten behoeve van Nederlandse Nazi-slachtoffers. Het ging om toen nog levende Nederlanders die tijdens de bezetting slachtoffer zijn geweest van vervolging wegens ras, geloof of wereldbeschouwing door het nationaal-socialistische regiem. Een uitkering kon worden aangevraagd wegens vrijheidsberoving (kamp, gevangenis) van tenminste drie maanden in totaal; invaliditeit; de verplichting tot het dragen van een ster gedurende tenminste 6 maanden (onafhankelijk of men aan deze verplichting voldeed); en tenslotte sterilisatie. Alleen vervolgd zelf konden deze uitkering aanvragen. Daarnaast konden nabestaanden (de niet-hertrouwde echtgenoot van een overleden vervolgte of - als die niet meer leefde - de gezamenlijke kinderen voor zover in mei 1945 jonger dan 21 jaar) een uitkering aanvragen voor resp. de overleden echtgenoot of hun ouders.

De omstreeks 60.000 dossiers van aanvragers en de bijbehorende kaartsystemen zijn bewaard gebleven. Zij bevinden zich op het Ministerie van Financiën. Op de kaartjes komen onder meer volledige namen en voornamen voor en geboortedata. Het kaartstelsel is gedigitaliseerd. Daarbij was echter grote oplettendheid nodig, omdat lang niet alle in de kaartsystemen voorkomende personen nu volgens onze Maror-criteria voor een uitkering in aanmerking komen.

- 1) De Cadsu II uitkeringen waren niet alleen voor joden, maar ook voor andere vervolgd b.v. verzetslieden en zigeuners. Dat betekende dat het kaartstelsel alvorens te digitaliseren moest worden uitgedund. Voor iedere kaart is aan de hand van de aanvraagformulieren en bijlagen die zich in de dossiers bevonden nagegaan of het een joodse vervolgte betrof.

- 2) Voorts moest een onderscheid worden gemaakt tussen personen die een Cadsu II uitkering ontvingen omdat zij zelf waren vervolgd en nabestaanden van vervolgd. Alleen de zelf vervolgd komen direct voor Marorgelden in aanmerking. Gelukkig waren de twee categorieën kaartjes verschillend genummerd. De z.g. 300.000 serie is geschikt voor enkelvoudige toetsing van aanvragers van Marorgelden.
- 3) Tenslotte kon het ook voorkomen dat er destijds een afwijzing plaats vond, maar dat de betreffende persoon nu wel voor een uitkering in aanmerking komt. Bijvoorbeeld: kinderen jonger dan zes jaar die geen ster hoefden te dragen en personen die minder dan drie maanden van hun vrijheid waren beroofd. Deze correcties zijn aangebracht, zodat de betreffende personen nu in het gedigitaliseerde bestand zijn opgenomen.

Ook hier is weer een kleine mogelijkheid dat aanvragers ten onrechte een uitkering toegewezen krijgen. In de eerste plaats kunnen er administratieve fouten zijn gemaakt tijdens het Cadsu II proces. Voorts kan het zijn dat een enkele aanvrager van Cadsu II van Nederlandse nationaliteit in 1940-1945 in het buitenland woonde. Ook dit laatste risico bestaat weer alleen bij opzettelijk onjuiste opgave van de woonplaats op het aanvraagformulier voor Marorgelden.

Laat mij tenslotte nog over de Cadsu I en II bestanden en dossiers zeggen dat ook voor zover op grond ervan niet direct een uitkering kan worden gegeven, ze door de uitvoerigheid van de gegevens in een latere fase erg belangrijk kunnen zijn.

Bert Jan Flim (JCC)

De officiële benaming van het JCC-bestand luidt *Alfabetische lijst van zich in Nederland bevindende joden*. De registratie is uitgevoerd door het Centraal Registratiebureau voor joden, een onderafdeling van de Joodsche Coördinatie Commissie (JCC). Vanaf september 1944 was de Joodsche Coördinatie Commissie in Eindhoven gevestigd. Na de bevrijding verhuisde men naar Amsterdam. De registratie staat ook wel bekend als de Eindhovense lijsten. Een nauwkeurige bronbeschrijving van de lijsten is als bijlage bij de rondgedeelde notitie toegevoegd. In totaal bestaat de registratie uit negen lijsten. De lijsten zijn door Bert Jan Flim zelf gedigitaliseerd en in Access gezet.

Doel van de registratie was familieleden die elkaar waren kwijtgeraakt weer te verenigen. Ongeveer 18.000 personen zijn in de registratie terug te vinden. Joden die hun familie niet kwijt waren, lieten zich doorgaans niet registreren. Tevens lieten velen zich niet registreren vanwege registratieangst.

Grosso modo bevat de registratie twee groepen joden: opduikers en repatrianten. Opduikers werden zo snel mogelijk na bevrijding van een gebied geregistreerd door medewerkers van de JCC. De zoektocht naar opduikers werd vergemakkelijkt dankzij gegevens van de onderduikorganisaties, met name de Landelijke Organisatie voor hulp aan Onderduikers (LO). Een klein aantal joden, met name kinderen, werd niet meteen gevonden. Op de laatste lijst staan bijvoorbeeld nog joden die maanden na de bevrijding nog in Limburg werden geregistreerd.

Er staan ongeveer 2000 repatrianten op de lijsten. Repatrianten werden geregistreerd aan de grens (met name Maastricht en Enschede), of op stations in grote steden (Amsterdam), of in de plaatsen van opvang (bijvoorbeeld ziekenhuizen). Repatrianten staan geregistreerd vanaf supplement 3, na juni 1945 zijn geen repatrianten meer geregistreerd. Waar men is geregistreerd is op de lijsten terug te vinden. De laatste opgenomen gegevens op de registratielijsten stammen uit omstreeks mei/juni 1945. De lijsten zijn gedrukt in de zomer van 1945 en verspreid over een beperkt aantal instellingen.

Bij de registratielijsten moeten een aantal kanttekeningen geplaatst worden. Ten eerste was de periode van registratie een zeer chaotische tijd; er was een gebrek aan middelen en er bestond een slechte communicatie. Resultaat van deze problemen is dat er veel tik- en spelfouten zijn gemaakt.

De hamvraag die ons rest: werden er niet-joden geregistreerd? Dit kan niet worden uitgesloten, echter het motief voor niet-joden om zich te laten registreren ontbreekt: Doorgaans wisten niet-joden waar hun familie zich bevond. Bovendien vond de registratie plaats met behulp van het verzet, niet-joden kwamen niet voor op de desbetreffende LO-lijsten. Er werd niet naar niet-joden gezocht en dit verminderde de kans dat zij op de lijsten terechtkwamen.

Desondanks heeft Bert Jan Flim toch een aantal checks uitgevoerd. De overlevendentabel telt 18.142 records, hiervan zijn bij 15.686 zowel de velden achternaam, voornaam en geboortjaar ingevuld. Anders gezegd: er zijn 15.686 bruikbare records. Volgens het NIDI waren er op 8 mei 1945 ongeveer 28.000 voljoden. Veronderstelling: het aantal bruikbare records beslaat 56% van het aantal overlevenden. Dit percentage van 56% moet terug te vinden zijn in andere bestanden. Bert Jan heeft om dit te toetsen 2 checks uitgevoerd:

1. de bronnenadministratie van vier verzetsgroepen telt 555 bruikbare records, 340 hiervan konden worden teruggevonden in JCC (trefkans van ruim 61%)
2. Yad Vashem-testimonies telt circa 3.000 records, 1.652 hiervan konden worden teruggevonden in JCC (trefkans van 55%)

Het JCC bestand is ook vergeleken met een lijst van Nederlandse joden in Frankrijk. Van de 212 vluchtelingen werden er 15 in JCC teruggevonden (trefkans van 7%). Deze trefkans kan nog iets oplopen omdat de check nog niet volledig was afgerond. Uit deze check kan geconcludeerd worden dat er waarschijnlijk weinig vluchtelingen op de lijsten staan.

De vergadering wordt verzocht een tweetal overwegingen in acht te nemen bij dit bestand:

- Stel dat niet-Maror-gerechtigden destijds op deze lijsten terechtkwamen, wat is dan de kans dat deze personen nu een claim indienen?
- Acceptatie van dit bestand verhoogt de trefkans in de eerste verificatieronde op van 43% naar wellicht 70%.

Hans de Vries (HSSPF en PUR)

De afkorting **HSSPF** staat voor *Höhere SS- und Polizeiführer, Generalkommissar für das Sicherheitswesen*. Deze titel heeft het archief op het NIOD en verwijst naar de politiechef H.A. Rauter. De HSSPF-lijsten vormen een onderdeel van het archief van de *Zentralstelle für jüdische Auswanderung*. De lijsten zijn gebaseerd op de registratie naar aanleiding van Verordening 6/1941. Volgens deze verordening waren joden, in de ruimste zin van het woord, verplicht zich te melden bij hun gemeenten. De verordening was bedoeld als administratieve greep op de doelgroep. Joden werden verplicht zich te melden bij hun gemeenten. Daar werd een vermelding gemaakt op hun persoonskaart. De gegevens werden gegenereerd tot lijsten. Ten slotte werden de lijsten door de gemeenten opgestuurd naar de *Zentralstelle für jüdische Auswanderung*. De lijsten omvatten gegevens van ongeveer 100.000 personen uit 200 gemeenten. De personen op deze lijsten zijn zeker van joodse afkomst omdat ze zichzelf hebben aangemeld. Het is echter niet bij elke gemeente duidelijk of het om GI, GII of J gaat. De gemeenten waarvoor dit niet duidelijk is zijn niet in het gedigitaliseerde bestand opgenomen.

De afkorting **PUR** staat voor Pensioen- en Uitkeringsraad. Het bestand is ontstaan als gevolg van de Wet Uitkering Vervolgingslachtoffers uit 1973. Ongeveer 28.000 personen zijn WUV-gerechtigd. Personen met een joodse achtergrond zijn in de minderheid, gesproken wordt van ongeveer 8.000 vervolgingslachtoffers met een joodse achtergrond. Echter WUV-gerechtigd zijn betekent nog niet dat deze personen ook uitkeringsgerechtigd zijn volgens de Maror-criteria. De tweede generatie joden is ook WUV-gerechtigd, maar niet Maror-gerechtigd. Bovendien zijn er ook nog veel mensen die niet WUV-gerechtigd zijn, maar zich historisch wel kwalificeren voor Maror. Het WUV-bestand is goed geautomatiseerd, maar bevindt zich bij de PUR.

Chaya Brasz (Persoonskaarten)

Sinds 1939 wordt van iedere inwoner van Nederland een persoonskaart opgemaakt. Op deze persoonskaart staan allerlei gegevens vermeld zoals naam, geboortedatum, woonadres, verhuizingen, kinderen, overlijdensdatum, naam ouders. Na het overlijden wordt de persoonskaart van de gemeente van inwoning overgebracht naar het Centraal Bureau voor Genealogie in Den Haag (CBG). De persoonskaarten zijn vooral geschikt bij de verificatie van moeilijke gevallen, onder andere kinderen van half-joden.

Op de persoonskaarten kan door het interpreteren van de gegevens de hele levensloop van iemand gehaald worden. Dit maakt van deze kaarten een uiterst waardevolle bron. Twee jaar na het overlijden van iemand kan bij het CBG een uittreksel van de persoonskaart aangevraagd worden. Meestel binnen enkele dagen ontvangt men het uittreksel. Als de persoon in kwestie reeds meer dan 20 jaar overleden is kunnen ook alle verhuizingen die op de persoonskaart vermeld staan opgevraagd worden.

Tijdens de presentatie zijn er voorbeelden van persoonskaarten vertoond, daarnaast is gedemonstreerd welke gegevens vermeld zijn en hoe deze geïnterpreteerd kunnen worden.

Chaya Brasz is van mening dat in plaats van het uitvoerige tweede vragenformulier het beter en nuttiger is mensen zelf persoonskaarten bij het CBG te laten opvragen. Dit kost slechts enkele gulden en scheelt werkgroep veel tijd.

Om half één eindigde de presentatie van de Werkgroep Verificatie en was er gelegenheid tot vragen stellen:

John Koekoek (Voorzitter SIM; Kamer I): Dank aan de Werkgroep voor de presentatie. Tot 1:15 gelegenheid tot vragen stellen aan het panel (hiermee bedoelende de Werkgroep Verificatie), om 1:30 moet de zaal vrij zijn voor de bestuursvergadering van de SIM. Regina Grüter wordt verzocht het forum te leiden.

Regina geeft als eerste het woord aan Michal Citroen

Michal Citroen (bestuurslid SIM; Kamer I): Wat vragen en opmerkingen met betrekking tot het JCC-bestand.

Waar baseert Bert Jan Flim zijn uitspraak op dat niet-joden geen reden hadden om zich te laten registreren.

Hoe zijn de lijsten tot stand gekomen? Van Avraham Roet weet Michal Citroen dat JCC-lijsten onder eenvoudige omstandigheden zijn opgesteld en dat iedereen die dat wilde werd geregistreerd. Er is geen check uitgevoerd naar de gegevens die werden aangedragen (om mensen dus naar waarheid antwoord gaven).

De Joodse Coördinatie Commissie was indertijd zeer begaan met stateloze joden. Deze zouden dus mogelijk ook op de lijsten kunnen voorkomen?
Wat bedoelde Bert-Jan met de opmerking “dit is van mij”, doelend op de rondgedeelde lijst.

Bert Jan Flim (*Bureau Maror, Werkgroep Verificatie*): Bert Jan stelde dat het niet aannemelijk is dat er anderen dan vol-joden opstaan omdat het motief voor registratie ontbreekt. Als reactie op de opmerking “dit is van mij” zei Bert Jan dat hij bedoelde dat deze specifieke lijst in zijn bezit is. Hij heeft die gekregen van een respondent uit vorig onderzoek. Maar de lijsten zijn ook op het NIOD, het ARA en andere plaatsen.

Ronnie Naftaniel (*CJO*): Vraagt, toevoegend aan de vragen van M. Citroen, of het denkbaar is dat niet-Nederlandse mensen die na de bevrijding van Zuid-Nederland daar terecht zijn gekomen, geregistreerd zijn?

B.J. Flim: Denkt van niet. Wat mensen verplicht zijn te doen was is die chaotische tijd van '44-'45 niet altijd wat men ook deed. Wilde men zich niet laten registreren dan deed men dit niet.

Niet-joden hebben zich niet gemeld omdat er eenvoudig weg voor hen geen motief was om zich te melden. Zij waren niet zoek, zij hadden een huis en een adres. En in principe zochten zij ook niemand.

M. Citroen: En foute mensen dan? Die hadden toch wel een motief om zich te laten registreren als joods.

Chaya Brasz (*Werkgroep Verificatie*): Waar het bij de opstelling van deze lijsten om ging is mensen die andere mensen aan het zoeken zijn. Half-Joden, gemengd-gehuwden, niet-joden komen derhalve haast niet op de lijsten voor.

B.J. Flim: Op de eerste lijst wordt wel een onderscheid tussen statenloze joden en Nederlandse joden gemaakt. Nationaliteit staat vermeld. Later niet meer.

Onbekend: Vermelding van het oude adres belet het voorkomen van foute Nederlanders.

J. Duterloo: Het militaire bewind bepaalde waar *displaced persons* heen gingen. Alleen mensen met een band met Nederland (Nederlands paspoort, Nederlandse familie) werden naar Nederland gestuurd.

R.Naftaniel: Staan er buitenlandse adressen op de lijsten, dwz mensen die tijdelijk in Nederland geregistreerd stonden (bijvoorbeeld op doorreis waren)? En hoe wordt over hen beslist? Zij behoren formeel wel tot de criteria. Goed voorbeeld zijn de Belgische Joden die na de bevrijding van Zuid-Nederland voor korte tijd in Nederland verbleven.

B.J. Flim: Dit is iets wat in de Kamer besproken moet worden en niet hier. Mijn mening is dat deze mensen aan de criteria voldoen en dus een toewijzing moeten krijgen.

In het JCC bestand komen slechts 10 á 20 buitenlandse oud-adressen voor. Deze kunnen er desnoods heel gemakkelijk uitgefilterd worden.

R. Naftaniel: Kan het zo zijn dat zoveel mogelijk mensen zich lieten registreren omdat als je op de lijst stond je in aanmerking kwam voor een uitkering van de JOINT.

C. Brasz: Opmerkingen over Joint niet van toepassing. Joden kregen veel minder uitkering. Dus dat is geen reden om je te laten registreren.

J. Koekoek: Laten we de discussie concentreren tot de essentie. De essentie hier is de vraag of het JCC-bestand aan de eerste verificatiefase kan worden toegevoegd. Is de foutenmarge acceptabel om het bestand toe te voegen aan de verificatie.

Micha Gelber (Secretaris SMO): Als voorzitter van het verloren transport uit Tröbitz weet ik het meeste af van supplement 7. Welk deel van het transport is in het JCC bestand terechtgekomen. Ik weet dat uit het transport ook vele niet-Nederlanders waren.

B.J. Flim: Ongeveer 200 personen van de Tröbitz-lijst zitten in JCC

M. Gelber: Dat moeten er veel meer zijn.

Joop Sanders (Werkgroep Verificatie, CJO): Het gaat er bij al deze bestanden niet om wie er niet in voorkomen, maar juist wie er wél in voorkomen.

Avraham Roet (Bestuurslid SMO; Platform Israël): Heeft enkele opmerkingen. De afgelopen jaren is internationaal gebleken dat fraude bij claims erg gering is. Het motief om bronnen niet openbaar bekend te maken is er daarom niet. Geheimhouding vindt hij niet nodig.

Dhr Roet uit ook zijn kritiek op het tweede vragenformulier. Hij vraagt waarom de Werkgroep Verificatie hier niet op heeft gereageerd. Formulieren zijn nooit aangenomen. Staat niet in de notulen. Maakt de Werkgroep Verificatie het tweede formulier ja of nee?

Regina Grüter (Bureau Maror, Werkgroep Verificatie): Er is wel gereageerd op kritiek op het tweede vragenformulier. Echter de kwestie van het tweede vragenformulier is hier niet aan de orde en dient elders besproken te worden. De opmerkingen over het tweede formulier worden voor kennisgeving aangenomen. Het gaat hier om de archiefbestanden.

A. Roet: De JCC-lijsten zijn onder zeer primitieve omstandigheden tot stand gekomen. Dat weet ik wat dat gebeurde bij ons thuis in de huiskamer o.a. door mijn vader. Het geheel werd privé gefinancierd. Iedereen werd geregistreerd, bijvoorbeeld iemand uit Engeland belde omdat hij zijn familie zocht.

M. Citroen: Chaya maakte in haar presentatie een slotopmerking waar M. Citroen zich graag bij aansluit. Waarom het tweede vragenformulier? Is het niet beter om mensen hun persoonskaarten te laten opvragen.

R. Grüter: De opdracht van de Werkgroep Verificatie en het doel van de presentatie is het beoordelen van belangrijke bronnen. De link naar het tweede vragenformulier had tijdens de presentatie niet mogen worden gemaakt.

Jef Duterloo (Werkgroep Verificatie; Ministerie van Buitenlandse Zaken): De reden waarom het JCC-bestand zo belangrijk is is omdat het is gedigitaliseerd.

Op de achtergrond loopt de discussie nog steeds over het tweede vragenformulier. De gemoederen lopen intussen hoog op.

J. Koekoek: Alle vragen over de vragenlijst horen hier niet thuis, maar dienen besproken te worden tijdens de vergadering van de SIM en Kamer I.

R. Naftaniel: Wat is de waarde van het JCC-archief? Zou het kunnen zijn dat er onjuiste adresgegevens (bijvoorbeeld van statenloze joden) in voorkomen.

B.J. Flim: Persoonlijk beschik ik over erg veel ander bronnenmateriaal, waaronder samenvattingen uit het OPK archief. Hiermee heb ik een aantal checks uitgevoerd. De adresgegevens komen sterk overeen.

R. Grüter: Er zijn ook andere checks gedaan op JCC

Philip Staal (bestuurslid SMO; SIM): Begrijpt de hele discussie niet. Alle vijf de bestanden zijn toch al door het bestuur goedgekeurd?

R. Grüter: Het bestuur van de SMO heeft het besluit genomen om alle vijf de archiefbestanden goed te keuren. Kamer I kon op basis van de toen bekende informatie dit besluit niet delen. Er is aan de werkgroep een verzoek gedaan tot meer informatie; vandaar deze presentatie. Omdat de Kamer het besluit van de SMO niet deelde heeft KPMG alleen een mandaat voor Cadsu I & II. KPMG toetst alle aanvragen ook alleen maar aan deze twee archiefbestanden.

De aanbeveling van de Werkgroep Verificatie luidt het JCC-bestand goed te keuren voor enkelvoudige verificatie in de eerste fase.

M. Citroen: Bij het PUR bestand wordt alleen gekeken naar personen waarvoor bemiddeld is door JMW. Er zijn ook mensen van joodse afkomst die bemiddeld zijn door Stichting '40-'45. Waarom wordt hier niet naar gekeken?

Paul Spaans (Werkgroep Verificatie, KPMG): Stichting '40-'45 heeft ook voor veel niet-joden bemiddeld. Aan de WUV erkenning is niet direct te zien of het om een joods of niet-joods persoon gaat. Dit is wel terug te vinden in de individuele dossiers. Bij bemiddeling door JMW weten we zeker dat het om mensen van joodse afkomst gaat die zijn vervolgd. We mogen we wel in de individuele dossiers kijken om vast te stellen of het om een joods persoon gaat. Deze bron wordt dus wel in een latere fase worden gebruikt.

J. Sanders: Het gaat bij deze presentatie om de eerste check (Verificatie). Deze moet zo snel mogelijk gebeuren en daarom wordt nu de voorkeur gegeven aan gedigitaliseerde en 'snelle' archieven.

B.J. Flim: De WUV-dossiers van Stichting '40-'45 worden dus in een later stadium gebruikt.

J. Duterloo: Gezien de leeftijd van belanghebbenden werd prioriteit gegeven aan 'snel en efficiënt.'

M. Citroen: 'Zorgvuldig' is ook van hoge prioriteit.

A. Roet: Hoe zit het met het Rode Kruis archief en de daar aanwezige registratie van de Joodse Raad? Dit is toch ook een zeer uitgebreide bron?

J. Sanders: Jef Duterloo en Joop Sanders zijn bij het Rode Kruis geweest. Het materiaal van het Rode Kruis is niet te digitaliseren (rendement weegt niet op tegen de kosten). Daarbij loopt veel van het archief materiaal parallel aan de gegevens in HSSPF.

A. Roet: Vraagt zich af of een drie uur durend bezoek van Jef Duterloo en Joop Sanders wel genoeg is om z'n beslissing te nemen.

M. Citroen: Wie beslist dat? Welke archief wel en niet gebruikt wordt?

R. Grüter: De werkgroep adviseert het bestuur over het al dan niet gebruiken van een archief.

M. Citroen: Hoeveel tijd kost zo'n bewerking van een archief?

J. Sanders: Er moet een afweging gemaakt worden tussen tijd, kosten, extra moeite en de verwachte meerwaarde van het (gedigitaliseerde) archief.

A. Roet: Dit klopt niet.

Onbekend: Rode Kruis archief wordt mogelijk in een later stadium alsnog geraadpleegd.

R. Naftaniel: De bruikbaarheid van HSSPF is niet te zien. Volgens de notitie (van Regina), bestaat er bij mensen die als NI of PI vermeld zijn een kleine kans dat zij toch maar één joodse grootouder hadden: de moeder van de moeder. Volgens de notitie waren dat er maximaal 400 op 80.000, dat is een foutenkans van 2%. Naftaniel vindt dit erg hoog. Daarnaast denkt hij dat de foutenkans zelfs hoger ligt om dat gemeenten verschillende methodieken van registratie hanteerden. Is het niet beter om mensen na de eerste verificatie ronde naar het CBG te sturen.

J. Sanders: In het HSSPF-bestand zijn alleen die gemeenten opgenomen waarin de registratie een onderscheid gemaakt werd tussen J, GI & GII en/of NI & PI.

R. Naftaniel: Blijft er een probleem bestaan met betrekking tot de kwartjoden. Hoe groot is de kans dat mensen niet worden gevonden in deze bestanden?

P. Spaans: Trefkans wordt geschat op ongeveer 60%

J. Koekoek: Het is 13.25 er rest ons geen tijd meer. Aan Regina het laatste woord voor de afsluiting. Daarna wordt iedereen die niet bij de volgende vergaderingen aanwezig behoort te zijn verzocht de zaal te verlaten.

R. Grüter: De archieven hier door de werkgroep gepresenteerd zijn bedoeld als bronnen voor de eerste verificatie ronde. De werkgroep is nog bezig met de evaluatie van andere bronnen, waarover binnenkort zal worden geadviseerd. De werkgroep is een groep van deskundigen, die zorgvuldig werkt. Zij verdienen hierdoor een zeker vertrouwen van de hier aanwezigen.

Notulen opgesteld door: Drs. Leslie F. Ahlers (Bureau Maror, Werkgroep Verificatie)
Datum: 25 Januari 20001